

Gemeenteraadsprogramma 2022 - 2026

Voorwoord

Ons programma is ons verhaal over Westerveld. Een verhaal dat ons meeneemt in onze verbeelding. De verbeelding van onze gemeente zoals wij graag willen dat het hier in, pakweg 2030, in gezondheid en welzijn samen-leven is. Tenminste, als het aan ons, Progressief Westerveld ligt.

We staan voor immense vraagstukken: de klimaatcrisis, de afname van biodiversiteit, de haperende samenleving – we luisteren steeds minder naar elkaar, groepen staan tegenover elkaar, er is een steeds groter wordende kloof tussen arm en rijk, tussen mensen met veel en met minder kennis, het vluchtelingenvraagstuk.

Te groot voor Westerveld? Wij geloven dat we moeten beginnen waar we werkelijk iets kunnen betekenen, waar de verandering begint. Bij de inwoners, bij de wijken, in de hele gemeente en in onze netwerken. *Inwoners aan zet* als het gaat om situaties waar we heel goed zelf over kunnen nadenken en beslissen. Te vaak is het voorgekomen dat inwonerparticipatie niets meer blijkt dan een vinkje zetten in de procedure. Wij zijn van mening dat de mening en de visie van de inwoner bijdraagt aan goede oplossingen voor de samenleving.

Lokale democratie met burgerraden en andere passende vormen kan ervoor zorgen dat initiatief en zeggenschap bij de inwoners komt te liggen. De gemeente zorgt daarbij voor ondersteuning door waar dat wenselijk is procesbegeleiding en expertise te leveren.

We geloven dat je de wereld kunt veranderen als je bij jezelf, in je eigen wijk, in je eigen gemeente begint. Dat bedoelen we met ‘Inwoners aan zet...’

Lees onze verhalen, loop in je verbeelding door het Westerveld waar we met elkaar aan willen werken.

Margreeth van der Kooij
Voorzitter Progressief Westerveld

Michiel van de Kasteelen
Voorzitter fractie Progressief Westerveld

1. Inleiding

Geen gemeente heeft zoveel natuur als onze gemeente. We hebben het Dwingelderveld, het grootste aaneengesloten natte heidegebied van West-Europa. Er zijn maar liefst twee schaapskudden met herders die de heide in conditie houden. We hebben het Holtingerveld, waar al in de Midden Steentijd, zo'n 10.000 jaar geleden, mensen leefden. Zij sloegen er hun kamp op om op rendieren te jagen. Later, ongeveer 3000 jaar voor Christus, bouwde het Trechterbekervolk de twee hunebedden aan de voet van de Havelterberg. Dan is er het Drents-Friese Wold, na de Veluwe het grootste aaneengesloten bosgebied van Nederland. Naast bos is het Drents-Friese Wold vooral bekend vanwege de Kale Duinen, of chiquer: Het Aekingerzand. Dit stuifzandgebied is groot genoeg om de wind de kans te geven het zand ook echt te laten stuiven. Welkom in Westerveld!

Het Dwingelderveld en het Drents Friese Wold zijn door de minister aangewezen als Nationale Parken. Het Holtingerveld is geen nationaal park, maar net als de twee andere natuurgebieden wel aangewezen als Natura 2000 gebied. Natura 2000 is een Europees netwerk met voor Europa kenmerkende natuur, landschappen, planten en dieren. Er zijn beheerplannen voor de gebieden opgesteld, zodat de biodiversiteit behouden blijft en kan worden hersteld. De verantwoordelijkheid voor de Natura 2000 gebieden berust bij de provincie.

De gemeente heeft een grote rol in de ontwikkeling van de gebieden rondom en tussen de natuurgebieden. Daarbij werkt zij samen met anderen in de Stuurgroep Drents-Friese grensstreek. Er is een kwaliteitssprong nodig. Een kwaliteitssprong met een ruimere gebiedsbepaling dan alleen de bestaande natuurkernen, waardoor duurzaam behoud van natuur, landschap en cultureel erfgoed mogelijk wordt. In de natuurkernen ligt de focus op dynamische, robuuste natuur. Daaromheen ligt een landschapszone die de kern ondersteunt. Dit leidt tot een Nationale Park Nieuwe Stijl.

Onze hele gemeente maakt bovendien onderdeel uit van een samenhangend landschap dat gaat van de IJsseldelta en de Weerribben-Wieden tot het Drents Plateau. Dit landschap is één van de vijf gebieden die zijn voorgedragen als Nationale Landschapspark: een internationaal onderscheidend gebied op het vlak van natuur, landschap en cultuurhistorie.

Wij koesteren een gemeente met zo'n geweldige uitstraling en willen dat karakter graag versterken en bewaren. Dat alles wordt bedreigd door stikstof, door bestrijdingsmiddelen, door klimaatverandering. Daar moeten we met zijn allen wat aan doen. Dat heeft consequenties voor ons eigen handelen, voor ondernemers, voor boeren of voor waar we woningen willen bouwen. Wonen in zo'n rijk natuurgebied schept verplichtingen. We gaan daar in dit programma op in.

Westerveld is ook een gemeente van Naoberschap: vanouds een hele ruime en intensieve vorm van burenhulp, van elkaar desgewenst met raad en daad bijstaan. We hebben in dit programma de eigentijdse varianten hiervan proberen weer te geven: zorg voor elkaar, meer zeggenschap voor inwoners en ruimte voor maatschappelijke initiatieven.

Elk hoofdstuk in dit programma begint met een toekomstschets ter inspiratie. Hoe kan Westerveld er in 2030 uitzien als we onze ideeën verwezenlijken? Vervolgens geven we aan welke eerste stappen we willen zetten. Zo schetsen we een toekomstbeeld en de weg er naar toe. De ideale wereld van welzijn en geluk ligt nog niet direct binnen bereik, maar we moeten ergens beginnen. We hopen dat u met ons de eerste stappen wilt gaan zetten, door Progressief Westerveld uw stem te geven bij de verkiezingen voor de gemeenteraad.

2.Landschappelijk en ondernemend Westerveld

Toekomstbeeld

In 2030 is er op het eerste gezicht niet zo veel veranderd: natuurgebieden en landbouwgrond wisselen elkaar af. Daartussen liggen de vele dorpen en buurtschappen die Westerveld rijk is. De meeste mensen wonen in de vier grotere kernen: Diever, Dwingeloo, Havelte en Vledder. Hoogbouw komt niet voor. De oplettende kijker ziet dat de overgang tussen de natuurgebieden en de landbouwgronden de laatste jaren minder hard geworden is: er zijn meer kruidige graslanden, omdat niet alles tegelijk gemaaid wordt zijn de biljartlakens verdwenen en er staan meer houtwallen en plukjes bomen en struiken.

De bedrijventerreinen zijn wat beter ingepast. Opvallend zijn de daken: er is geen bedrijfsgebouw te vinden zonder zonnedak. Door sanering van leegstaande panden en oudere bedrijven is het niet nodig geweest om nieuwe bedrijfsterreinen aan te leggen. In een aantal vrijgekomen stallen zijn plaatselijke aannemers en installatiebedrijven gehuisvest. Rondom Frederiksoord gonst het van de bedrijvigheid. Een nieuw bedrijfsverzamelgebouw geeft ruimte aan kleine bedrijfjes die zo mee kunnen profiteren van de resultaten van de werkplaatsen, die samen met de leerstoel van Westerveld en de Wageningse Universiteit zijn opgezet.

Landschap

In 2030 zijn er in de grote natuurgebieden stille kernen gerealiseerd. Daar kan je alleen nog struinend komen, het liefst met laarzen aan, omdat veel kernen een stuk natter geworden zijn. Beekjes zoeken hun weg en je komt er rondzwervende kuddes runderen of paarden tegen. Tegen de schemering tref je wilde zwijnen aan. De keurige rijtjes dennen hebben plaatsgemaakt voor gemengd loofbos. Je klimt over omgevallen boomstammen heen en staat, met wat geluk, oog in oog met een edelhert.

In 2030 is er een zone rondom onze natuurgebieden vastgesteld waarmee de biodiversiteit verder wordt beschermd. Binnen de zone zijn bestrijdingsmiddelen, drijfmest, kunstmest, drainage en grondwateronttrekking niet toegestaan. Bewoners zijn beschermd tegen het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

In 2030 zijn de dorpen rondom de Nationale Parken écht de toegangspoorten tot die parken. De ondernemers voelen zich ambassadeur van het park, ze verkopen producten met het Parklabel of organiseren buitensportactiviteiten in de randzones.

In 2030 kan je een natuurweek boeken bij onze toeristische accommodaties. In samenwerking met IVN Natuureducatie zijn er programma's ontwikkeld die de toerist natuurcursussen bieden, excursies naar imkers, biologische en duurzame boerderijen of wandelingen naar de stille kern onder leiding van natuurgidsen.

In 2030 zien we, naast enkele grote windmolens, veel kleine windmolens bij boerderijen en op industrieterreinen. Rondom de grote windmolens zien we wel zonnepanelen, maar er zijn in het landschap geen grote zonneparken aanwezig. Samen met de maatregelen voor woningen en bedrijven leiden de windmolens en zonnepanelen tot een CO₂-reductie van 60%.

Agrarisch ondernemen

In 2030 levert een toenemend aantal boeren via deelname aan het programma Boer, Burger en Biodiversiteit een bijdrage aan herstel en verbetering van de biodiversiteit en landschapskwaliteit. Er

zijn grote stappen richting kringlooplandbouw gezet. In samenwerking met de gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe zetten zij steeds meer producten op de lokale markt af.

In 2030 zijn alle daken van de stallen en schuren bedekt met zonnepanelen. De meeste boerderijen hebben ook een kleine windmolen op hun erf staan.

In 2030 zijn de teelten die zeer intensieve bestrijdingsmiddelen nodig hebben vrijwel geheel verdwenen. Door de zonering rondom natuurgebieden en woningen is er geen plaats meer voor.

In 2030 hebben inmiddels veel boeren gebruik gemaakt van de regeling van het rijk. Gelukkig zijn de boeren in staat gesteld om hun bedrijf om te vormen met behulp van de regeling. Zo hebben we biologische en duurzame bedrijven zien ontstaan en wordt veel onderhoud en beheer van natuurgebieden vanuit de boerderijen verzorgd. Omdat het nieuwe boeren arbeidsintensiever is, hebben stallen of schuren hier en daar plaatsgemaakt voor boerderijen. Zo boeren er meer mensen vanaf één erf.

Ondernemen

In 2030 werken er veel ondernemers en inwoners in de recreatie en horeca. Deze sector is sterk verweven met de aanwezige natuurgebieden. Ook de Koloniën van Weldadigheid hebben een grote aantrekkingskracht op toeristen. Er wordt veel samengewerkt om thematische arrangementen te kunnen aanbieden, waarbij natuur en cultuur de twee grootste troeven zijn.

In 2030 hebben alle MKB-ondernemers een energieadvies gekregen. De gemeente heeft een speciaal ondernemersloket voor duurzaamheidsadviezen.

In 2030 zijn de plaatselijke aannemers vooral druk bezig met het verduurzamen van woningen. Voor alle dorpen zijn gedetailleerde plannen gemaakt voor het energieneutraal maken van de bestaande woningen. Er zijn veel extra banen gekomen voor de verduurzaming.

In 2030 zijn er twee bedrijfsverzamelgebouwen voor startende en kleine ondernemingen. De ondersteuning voor innovatie is vanuit Frederiksoord uitgewaaid over de gemeente. Samen met de universiteit van Wageningen ondersteunt de gemeente nieuwe bedrijfjes die zich bezighouden met verduurzaming van de landbouw.

Wonen

In 2030 zijn de grenzen van de plekken waar we woningen willen bouwen zo langzamerhand wel bereikt. Nadat we de afgelopen tien jaar nog een aantal uitbreidingen van de vier grotere kernen hebben gezien, worden de groene ruimten verder groen gelaten. We willen de oppervlakte van natuur en landbouwgronden niet verder verkleinen. Bestaande en nieuwe woningen mogen niet als tweede woning worden gebruikt: zelfbewoning is verplicht.

In 2030 zorgt de gemeente voor betaalbare huurwoningen en is Westerveld een broedplaats van nieuwe woonvormen. We bouwen gemengd: huurwoningen tussen koopwoningen, woonvormen voor ouderen tussen gezinswoningen. Daarbij is flankerend beleid opgezet, gericht op armoedebestrijding, werkgelegenheid en integratie.

In 2030 wijst de gemeente zoveel mogelijk woningen toe. Om starters uit Westerveld een kans te geven, ondersteunt de gemeente het samen bouwen, zodat niet iedere woning op de vrije markt terecht komt. De gemeente geeft administratieve ondersteuning en vermindert in samenwerking met de woningbouwvereniging het financiële risico van projecten. De woningbouwvereniging bouwt jaarlijks betaalbare huur- en koopwoningen.

In 2030 zijn een aantal vrijkomende boerderijen en stallen verbouwd tot woningen. In een boerderij is al snel plek voor meer huishoudens. De plek die de stallen innamen zijn soms ook bebouwd, waardoor sommige boerderijen nu veranderd zijn tot alternatieve woonvormen.

In 2030 worden alle woningen volledig duurzaam gebouwd met herbruikbare natuurlijke grondstoffen, zoals hout, bamboe, vlas of stro.

Eerste stappen

Landschap: eerste stappen

De gemeente intensificeert de inzet voor de Nationale Parken Nieuwe Stijl. In de bestemmingsplannen liggen zones rondom de natuurgebieden vast, waarin activiteiten die de biodiversiteit van de natuurgebieden kunnen verstoren worden uitgesloten. Rond alle woonkernen liggen beschermingszones, waarin het gebruik van bestrijdingsmiddelen verboden is.

In 2022 gaat de gemeente op zoek naar inwoners en plaatselijke ondernemers in de verschillende dorpen die de verbinding van hun dorp met de aangrenzende natuurgebieden verder vorm willen gaan geven.

De gemeente gaat in overleg met het recreatief bedrijfsleven en IVN Natuureducatie de mogelijkheden van natuursessies en natuurexcursies in kaart brengen.

In 2022 zet de gemeente de voor- en nadelen van twee locaties (Havelte achter het industrieterrein en langs de A32) voor de plaatsing van enkele grote windmolens goed op een rij. Naar aanleiding van die inventarisatie en de inbreng van de inwoners besluiten we in 2023 om één, twee of geen enkele locatie te ontwikkelen.

Agrarisch ondernemen: eerste stappen

De gemeente gaat proberen het programma Boer, Burger en Biodiversiteit te verbinden met de rijksregelingen voor agrarische bedrijven. De gelden die het rijk beschikbaar stelt voor uitkoop kunnen zo beter ingezet worden voor omvorming van de boerenbedrijven.

De gemeente vraagt aan de gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe en de leerstoel uit Frederiksoord om de afzetmogelijkheden voor streekproducten van biologische en duurzame bedrijven verder te onderzoeken. Daarbij wordt ook samengewerkt met het Project Circulair Producenten en Consumenten, dat hiervoor een fors bedrag aan subsidie in het kader van de Regiodeal Zwolle heeft ontvangen.

In 2022 start het inventarisatieprogramma Boer zoekt Zon. In vijf jaar tijd moet voor alle agrarische bedrijven in kaart gebracht zijn wat er nodig is om de daken van de schuren en stallen vol zonnepanelen te leggen. Ook de mogelijkheden voor kleine windmolens worden daarbij meegenomen.

De gemeente gaat samen met provincie, nationale parken en rijksoverheid om tafel om te kijken hoe de budgetten van de pilot gewasbeschermingsmiddelen, Nationale Parken Nieuwe Stijl, uitkoopregeling stikstof, provinciale en gemeentelijke middelen gebundeld kunnen worden. Dit om een stevig transitieprogramma van de landbouw rond de natuurgebieden in Westerveld van de grond te krijgen. Daarbij bekijken de partners de mogelijkheid van een grondfonds. Daarin komen aangekochte agrarische gronden en gronden die in het bezit zijn van provincie en gemeente, om ze vervolgens te verpachten aan biologische en duurzame boeren.

Ondernemen: eerste stappen

In de Koloniën van Weldadigheid is de Stichting Weldadig Oord de motor van de gebiedspromotie. De tachtig aangesloten toeristische en recreatieve ondernemers ontwikkelen fiets- en wandelroutes, arrangementen, marketing activiteiten en hebben als doel om de kwaliteit van de deelnemers te verbeteren. Met als uitgangspunt de cultuur en natuur van Westerveld neemt de gemeente het initiatief om de overige toeristische en recreatieve ondernemers op soortgelijke wijze te verenigen.

De gemeente benadert het Drents Energie Loket om te komen tot een Westervelds Ondernemers Loket. Dit loket richt zich vooral op het midden en kleinbedrijf. Bedrijven kunnen hier een energiescan voor hun bedrijf aanvragen.

De gemeente heeft in het kader van de Regiodeal Zwolle een fors bedrag ontvangen voor de duurzame groei van toerisme en recreatie. Progressief Westerveld wil dit project koppelen aan de plannen rond de nationale parken nieuwe stijl.

De gemeente gaat samen met opleidingsinstituten in Meppel en Zwolle en de plaatselijke installateurs een opleidings- en stageplan maken voor mensen die bij de verduurzaming van woningen nodig zijn.

De gemeente gaat op zoek naar geschikte panden die als bedrijfsverzamelgebouw kunnen dienen. In samenwerking met de ondernemerskoepel wordt een plan van aanpak opgesteld.

Wonen: eerste stappen

De gemeente stelt een nieuwe woonvisie op. Progressief Westerveld wil dat de visie uitgaat van de behoefte aan huurwoningen en woningen voor starters. Ook start een breed onderzoek naar de behoefte en wensen van oudere inwoners naar andere huisvesting.

Vanaf 2022 staat ambtelijke ondersteuning ter beschikking voor bijzondere woonprojecten. De ondersteuning bestaat uit hulp bij het zoeken naar locaties en financiering en zoeken naar het inpassen van projecten binnen de bestaande regels.

Door doorstroming naar nieuwe woonvormen, zoals ouderen die verhuizen naar woningen waar meer onderlinge zorg voorhanden is, hopen we met de vrijgekomen woningen ook jongeren en nieuwkomers aan te trekken. Die brengen soms frisse ideeën en nieuw enthousiasme mee.

De gemeente ontwikkelt nieuwe bouwlocaties zelf en laat dit niet langer over aan de markt. In de aanbestedingsregels worden voorschriften voor het gebruik van natuurlijke materialen opgenomen.

In 2022 wordt een huisvestingsverordening vastgesteld waarin regels staan voor de toewijzing van huurwoningen en koopwoningen tot een bepaalde koopprijs. In de verordening staan ook regels over de urgentievolgorde van woningzoekenden.

De gemeente gaat de mogelijkheid van erfdelen (zie kader) verruimen en actief promoten.

Erfdelen

Waar er twee wonen kunnen er ook vier wonen: dat is de kern van erfdelen. Ruimte delen, zou je ook kunnen zeggen. Erfdelen is een concept dat uitstekend geschikt is in onze gemeente. We hebben de nodige grote huizen en boerderijen met behoorlijke erven waar de kansen voor het oprapen liggen. Erfdelen is niet alleen vanuit sociaal oogpunt aantrekkelijk. Het biedt maatschappelijk veel plussen: het is bijvoorbeeld een (deel)antwoord op het woningtekort en combinaties met (onderlinge) zorg zijn eenvoudiger te maken, het kan een impuls zijn voor duurzaam bouwen en

verbouwen. De lokale gemeenschappen worden versterkt en de kans op meer jonge gezinnen in de gemeente neemt toe. We hoeven er bovendien geen schaarse natuurgrond voor op te offeren.

3.Lokaal en Betrokken Westerveld

Toekomstbeeld

In 2030 is de Participatiedemocratie in Westerveld een stuk dichterbij gekomen. Anders dan in de parlementaire democratie beslissen niet alleen de gekozen gemeenteraadsleden, maar hebben de inwoners een beleidsbepalende invloed op het gemeentebestuur. Sommige budgetten zijn gedelegeerd, zodat inwoners zelf kunnen bepalen hoe de gelden te verdelen. Waar de gemeenteraad de beslissing (nog) neemt, is de invloed van inwoners veel bepalender. Er zijn inwonerpanels die adviseren over zorg of woningbouw. We spreken steeds meer van een hybride democratie, waarin de agenda niet alleen bepaald wordt door degenen die gekozen zijn, maar inwoners actief invloed hebben op de agenda en de besluitvorming. Het uitgangspunt is dat de inwoners deskundig zijn en invloed hebben op hun omgeving. De gemeenteraad stelt kaders vast en faciliteert inwonersinitiatieven en kijkt naar wat er aan inwonersinitiatieven kan worden overgelaten in plaats van alleen te horen wat ze ervan vinden. Raad, college en ambtenaren treden inwoners tegemoet met “Ja, dat kan.” Raad, college en ambtenaren zijn getraind en geschoold in overheidsparticipatie: de manier waarop de overheid aan initiatieven van inwoners deel kan nemen en ze kan ondersteunen.

Initiatieven van inwoners

In 2030 bestaat er een uitgebreid servicepakket voor initiatieven van inwoners. Inwoners wachten niet alleen verzoeken van de gemeente af, veel vaker nemen zij zelf het initiatief. In veel dorpen zijn buurtkrachtinitiatieven werkzaam die zich bezighouden met uiteenlopende onderwerpen: wijkzorg, isolatie en energiebesparing, vervoer, buurtcentra. De gemeenteraad heeft op veel terreinen de initiatieven van inwoners budget en ondersteuning toegekend.

Inwonerberaad

In 2030 is een inwonerberaad al vaker georganiseerd. In het inwonerberaad zitten inwoners die door loting zijn geselecteerd. Ook ambtenaren, gemeenteraadsleden en ondernemers doen mee aan het beraad. Iedereen heeft een gelijke stem. Inwonerberaden nemen besluiten over aardgasvrije woonwijken, landbouw en natuur, de herinrichting van Dwingeloo-centrum en de nieuwe grote bouwlocatie. De formele bekrachtiging van de besluiten vindt in de gemeenteraad plaats.

Inwonerpanels

In 2030 bestaan er inwonerpanels die door de gemeenteraad worden bevroegd over bepaalde onderwerpen. In een panel zit een vaste groep inwoners die op verzoek van de gemeente(raad) advies en haar mening geeft over van te voren bepaalde onderwerpen. Er zijn panels over gezondheid, wonen en de opwekking van energie.

Eerste stappen

Initiatieven van inwoners: eerste stappen

Je kan niet echt van eerste stappen spreken op het vlak van initiatieven van inwoners: die zijn er al zo veel, zo divers en zo goed. Van voedselbank tot automaatje, van buurthuis tot zorgcentrum, van sportclub tot vogelwacht: we kennen ze in alle soorten en maten. De gemeente belegt in 2022 één of twee grote bijeenkomsten met al die initiatieven om van iedereen uitgebreid te horen wat de gemeente nu echt voor ze kan betekenen. Waar is er ondersteuning nodig, welke knelpunten zijn er, wat kan er beter of anders. Als het aan Progressief Westerveld ligt, zullen de bijeenkomsten de start zijn van een nieuwe bestuurscultuur, waarbij de gemeente in de eerste plaats in dienst komt te staan van de inwoners.

De stichting Gas DrOvF is een voorbeeld van een uitstekend bewonersinitiatief. Deze groep inwoners uit Drenthe, Overijssel en Friesland strijdt met veel kennis, kunde en energie tegen de aanleg van nieuwe kleine gasvelden. Progressief Westerveld wil dat de gemeente structureel subsidie verstrekt voor de activiteiten die Gas DrOvF in onze gemeente verricht.

De gemeente begint in één van de vier grotere dorpen met een project waarbij de beslissing over budgetten verlegd wordt van gemeente naar inwoners. Een werkgroep van inwoners, professionals en gemeente gaat zich beraden over de vraag welke budgetten 'overgeheveld' kunnen worden naar het inwoneroverleg. Ook moet er antwoord komen op de vraag hoe de inwoners hun inbreng afstemmen met het dorp. Begin 2023 moet dit tot concrete uitkomsten leiden. De inwoners kunnen vervolgens in 2024 experimenteren met eigen budgetten.

Inwonerberaad: eerste stappen

Voor de plannen voor een nieuwe grote bouwlocatie in Westerveld stelt de gemeente een inwonerberaad in. Een groep die bestaat voor 60% uit inwoners, 10% woningbouwvereniging en bouwers, 10% ambtenaren, 10% politici en 10% creatieve denkers komt samen op een inwonertop die eind 2022, begin 2023 wordt gehouden. Op deze top gaan de deelnemers met elkaar in gesprek. Zo maken ze kennis met elkaar, leren ze waar de voornaamste knelpunten zitten en welke onderwerpen ze bij het ontwikkelen van een nieuwe wijk met elkaar belangrijk vinden. De thema's worden bepaald en er wordt een begin gemaakt met het uitwerken van voorstellen. Dit alles vormt de basis voor de vervolgstappen, waarbij de deelnemers in werkplaatsen bijeen komen om de voorstellen verder uit te werken. De gemeente zet professionele en ervaren begeleiding in bij het op poten zetten en begeleiden van dit eerste beraad. Uiteindelijk mondt dit uit in een besluit dat de gemeente uitwerkt tot een bestemmingsplan voor de nieuwe wijk.

Inwonerpanel: eerste stappen

In het kader van de Regionale Energie Strategie stelt de gemeente een panel in dat de gemeente adviseert over alle plannen die worden uitgewerkt en zo nodig met ongevraagd advies komt. De 30 leden zullen uit een grote steekproef worden geselecteerd. De steekproef is door loting uit alle inwoners tot stand gekomen. De 30 benoemde leden vormen een dwarsdoorsnede van de bevolking. Zij krijgen een training en een onkostenvergoeding. De gemeenteraad heeft hierover in het voorjaar van 2021 op voorstel van Progressief Westerveld al een besluit genomen.

Inwonerberaad Steenwijkerland

In 2017 vond in Steenwijkerland een inwonerberaad plaats over de vraag: “Hoe worden we energieneutraal?” 255 deelnemers waren ingegaan op de uitnodiging die was gestuurd naar 7000 inwoners op basis van loting. Na het beraad zijn deelnemers in werkplaatsen aan de gang gegaan met ideeën uit het beraad. De ontwikkelingen van de voorstellen konden worden gevolgd en becommentarieerd via een digitaal platform. In april 2018 zijn de voorstellen aan drie panels van inwoners, politici en experts gepresenteerd. Na de presentaties is een stemming gehouden waaraan alle deelnemers van het beraad mee konden doen. Het resultaat is een besluit dat aan de burgemeester is aangeboden. Het beraad is onder meer aanleiding geweest voor de oprichting van de stichting Duurzaam Steenwijkerland, waar diverse resultaten van het beraad worden gerealiseerd door inwoners met steun van de gemeente.

4.Sociaal en Zorgzaam Westerveld

Toekomstbeeld

In 2030 zijn eerlijk delen en gelijkwaardigheid de belangrijkste uitgangspunten van beleid. Of het over de zorg gaat, over wonen, over vluchtelingen, over ouderen of over geaardheid: eerlijk delen en gelijkwaardigheid komen steeds weer terug. Westerveld is een open samenleving met goede huisvesting voor iedereen: ook voor vluchtelingen, voor mensen met een smalle beurs, voor mensen die slecht ter been zijn of andere beperkingen hebben. Ook de zorg wordt steeds eerlijker verdeeld: de eigen bijdragen blijven beperkt en de gemeente werpt geen nieuwe financiële drempels op. Omdat we de aarde ook met dieren delen, is zorg voor dieren een permanent aandachtspunt voor de gemeente. Er is oog voor dierenwelzijn en we werken aan het herstel van de biodiversiteit.

Samenleven

In 2030 is de gemeente ervan doordrongen hoe belangrijk verbinding tussen mensen is. Samen naar school, een praatje met je collega in de koffiepauze, een biljartje in het dorps huis of wat drinken na de wedstrijd in de kantine. Het is meer dan gezellig. Sociaal contact, ontmoeting en verbinding zijn het fundament van onze samenleving. De gemeente zorgt samen met onze inwoners voor de bouwstenen die daarvoor nodig zijn. Dat begint dichtbij, in het dorp, in de wijk.

De bouwstenen zijn de plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Dorps huizen, bibliotheken, zwembaden, verenigingen, sportclubs en cultuurcentra. De gemeente blijft investeren in ontmoeting en verbinding. In welzijn. In mensen. Want mensen zelf zijn de motor van hun dorp of wijk. Als ondernemer, vrijwilliger of mantelzorger, alleen of samen met anderen.

Elke kern heeft een ontmoetingsplaats waar gelezen, gekletst en gezamenlijk gegeten kan worden. Mensen met een beperking zorgen samen met vrijwilligers en betaalde ondersteuners voor gezonde en betaalbare maaltijden. In de vier grotere dorpen (Dwingeloo, Diever, Havelte en Vledder) zijn de ontmoetingsplaatsen ook een cultureel trefpunt geworden, waar allerlei cursussen, exposities en

voorstellingen plaatsvinden. Van groot belang is de ondersteuning van al die mensen die bezig zijn met verbinden. De vele, vele vrijwilligers en mantelzorgers die heel veel tijd steken in het leefbaar houden van onze samenleving, worden actief ondersteund en bepalen het beleid, waarbij zij ondersteuning van de gemeente krijgen. De ingezette beroepskrachten krijgen voldoende scharrelruimte: ze moeten kunnen experimenteren, omdat iedere plek zijn eigen aanpak vraagt. Een hechte gemeenschap als in Darp vraagt om een andere ondersteuning dan bewoners van een nieuwbouwwijk in Dwingeloo.

Toegankelijkheid

In 2030 werkt de gemeente hard aan een samenleving die voor iedereen toegankelijk is. Sport draagt bij aan het geluk en de gezondheid, daarom stimuleren we sporten. Door accommodaties beschikbaar te houden, door beweegcoaches in dienst te houden die de drempels naar sporten wegnemen. We houden de sport betaalbaar en ondersteunen mensen die het wat minder breed hebben. Die bijdragen zijn er ook voor cultuur, vervoer of de aanschaf van een wasmachine.

Minima- en armoedebeleid zijn gericht op het zo snel mogelijk weer financieel zelfstandig deel kunnen nemen aan de samenleving. Armoede wordt bestreden volgens het Frisse Start principe, waarbij supersnelle schuldsanering, coaching en financieel perspectief hand in hand gaan. Tijdelijke ondersteuning blijft belangrijk: centraal in Westerveld staat "De Soos", waar kledingbank, voedselbank, de weggeefwinkel, de speel-o-theek en de reparatieshop zijn gevestigd.

Het programma dat voor iedere vluchteling direct een baan, stageplaats of (om)scholing zoekt, werpt inmiddels zijn vruchten af. Organisaties die vluchtelingen helpen op hun weg naar inburgering, ondersteunen we actief.

Gelijkwaardigheid wordt belemmerd als je de taal niet beheerst of niet kunt lezen of schrijven. De gemeente subsidieert bibliotheken en het Taalpunt. Iedereen die hulp wil bij het beheersen van de Nederlandse taal kan bij het Taalpunt terecht, van mensen die van origine Nederlands spreken tot statushouders die het inburgeringstraject hebben afgerond.

Bijzondere aandacht heeft de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. De MEE, gespecialiseerd in ondersteuning van mensen met een beperking, biedt cliëntondersteuning. De gemeente zoekt permanent naar meer banen voor mensen met een beperking in de eigen organisatie en bij alle partijen waar de gemeente relaties mee heeft, zoals stratenmakers, groenbedrijven, adviesbureaus en cateringbedrijven. Reestmond is inmiddels onderdeel van de opnieuw in het leven geroepen sociale werkvoorziening Regio Zwolle. Zij heeft een belangrijke rol in het begeleiden van en zoeken naar reguliere werkplekken voor mensen met een beperking, maar biedt zelf ook beschut werk aan. Er is een intensieve samenwerking met de gemeente.

Zorg

In 2030 bekijken we wijksgewijs welke zorg, zoals (geestelijke) gezondheidszorg, thuiszorg, jeugdzorg, ouderenzorg of geestelijke verzorging, nodig is. Het overleg tussen hulpverleners (zoals huisarts, maatschappelijk werk, psycholoog of thuiszorg), wijkagenten, buurtvertegenwoordigers, diaconie en maaltijdverstrekkers brengt de hulpbehoefte goed in kaart. Eenzaamheid, verwaarlozing, veiligheid, gezondheid en armoede zijn daarbij de belangrijkste aandachtspunten.

De bereikbaarheid van zorgverleners voor mensen die geen eigen vervoer hebben is geregeld. In navolging van de Naabuurtbus Vledder (zie kader) is het inmiddels voor ieder adres in Westerveld mogelijk om vervoer te krijgen. Dat vervoer is niet alleen beschikbaar voor zorg, je kunt er ook mee naar theater of uit winkelen.

Het aanbod van jeugdzorg en WMO wordt in overleg tussen zorgverleners, gemeente, gebruikers en cliëntorganisaties vastgesteld. Samen bepalen zij steeds wat goede zorg is voor een redelijke prijs. Er

wordt niet langer gewerkt met een maximum aantal behandelingen per zorgverlener of cliënt. Alle zorg wordt regelmatig bekeken op de effectiviteit van de behandelingen.

Zorg voor dieren

In 2030 is de zorg voor dieren sterk verbeterd. Koeien lopen weer in de wei en varkens scharrelen in de modder. Door regels in het bestemmingsplan zijn desastreuze stalbranden verleden tijd en is het permanent binnenhouden van dieren niet langer toegestaan. Schoolklassen gaan op bezoek bij boerderijen om te zien hoe kaas gemaakt wordt of gaan er aan de slag in schooltuintjes.

Kinderboerderijen in dorpen hebben een buurtfunctie en laten bezoekers zien wat de waarde van een dier is. Zij brengen respect voor dieren bij en geven het goede voorbeeld voor de omgang met dieren.

Mensen met een smalle beurs kunnen bijstand krijgen voor uitgaven voor de dierenarts of een gedragscursus voor honden.

Biodiversiteit heeft topprioriteit. Boeren hebben hun veestapel verkleind. Om hun inkomen op peil te houden verzorgen zij de extra bufferzones tussen landbouw en natuur. We belagen onze Natura 2000 gebieden niet langer met bestrijdingsmiddelen. Daardoor komen bijna uitgestorven vlinders en insectensoorten weer terug. De achteruitgang van de weidevogels is gestopt en er is voorzichtig herstel zichtbaar.

Eerste stappen

Samenleven: eerste stappen

Voor alle dorpen brengen we in kaart hoe de ontmoetingsplaatsen nu geregeld zijn en welke verbeteringen nodig zijn.

Met de bibliotheek overleggen we hoe het aantal uitleenpunten uitgebreid kan worden.

Samen met kunstenaars, verenigingen en muziekonderwijs maken we een plan hoe kunst en cultuur beter over de vier kernen gespreid kan worden. Vertegenwoordigers van die vier kernen zijn daar uiteraard bij betrokken.

Een breed opgezet overleg van bewoners, gemeente en beroepskrachten probeert in een grote kern en in een klein dorp om een vijfjarenplan met budget op te stellen met prioriteit voor welzijn, wonen, onderhoud, veiligheid en sport.

Westerveld is een Regenbooggemeente. Er worden inwoners geworven voor het organiseren van een Regenboogweek in 2023. Daarvoor is budget en ondersteuning aanwezig.

Toegankelijkheid: eerste stappen

Samen met de sport werkt de gemeente aan een meerjarenbeleid. Hierin wordt de ontwikkeling van ledenaantallen in kaart gebracht, (groot)onderhoud van de accommodaties, de mogelijkheid van clustering van sportclubs, de mogelijkheid voor nieuwe sporten en het werven van nieuwe leden.

De gemeente gaat de mogelijkheid voor een sneller (één jaar) schuldsaneringstraject verkennen.

De gemeente start een breed samengestelde werkgroep armoedepreventie. De werkgroep evalueert de regelingen en voorzieningen die Westerveld kent en gaat op zoek naar succesvolle projecten in andere gemeenten.

De gemeente benadert werkgevers met de vraag naar mogelijkheden voor ingeschreven werkzoekenden. Werkgevers krijgen actieve ondersteuning bij de plaatsing van mensen die op het eerste gezicht niet precies in het profiel van een vacature passen. Detachering is daarbij mogelijk.

De gemeente gaat werken naast een bijstandsuitkering volgens het Amsterdamse model beoordelen. Daarbij wordt het toegestaan om € 500,- per maand bij te verdienen zonder korting op de uitkering. Hiermee blijken mensen eerder uit de bijstand te kunnen komen.

De gemeente gaat in overleg met de Voedselbank, de Kledingbank, repaircafé's en kringloopondernemers om te kijken hoe zij ondersteund kunnen worden en hoe er meer samenwerking tot stand kan komen. De eisen waaraan een centraal gelegen locatie (Diever) moet voldoen worden in kaart gebracht.

De gemeente brengt samen met Vluchtelingenwerk, COA en het Taalpunt de mogelijkheden van een totaalpakket (taalonderwijs, opleiding, stage, werk) in kaart voor iedere vluchteling die in Westerveld gehuisvest is en wordt.

De gemeente maakt samen met de huidige cliëntondersteuners een plan waarin de ondersteuning van mensen met een beperking gewaarborgd is. Mee Drenthe krijgt hierin een voortrekkersrol.

We vragen Reestmond om begeleidingstrajecten naar werk te gaan verzorgen voor mensen met een beperking die niet op beschut werk zijn aangewezen.

Zorg: eerste stappen

In 2022 starten we met een zorgoverleg in twee dorpen. Een breed platform gaat de behoefte aan zorg in kaart brengen en stelt een meerjarenprogramma op.

In 2022 start "De Naabuurtbus On Tour." We benaderen alle kernen om met de nodige ondersteuning een vervoerprogramma à la Naabuurtbus op te zetten.

De gemeente richt een Platform Aanbod Zorg op. Hierin hebben inwoners, cliëntorganisaties, gemeente en zorgverleners zitting. Het platform probeert uitgangspunten voor een meerjarig aanbod vast te stellen.

Zorg voor dieren: eerste stappen

In 2022 start de werkgroep Omgevingsplan en Dierenwelzijn. De werkgroep krijgt als opdracht om regels voor dierenwelzijn op te stellen die opgenomen zullen worden in het Omgevingsplan.

In overleg met de beheerders van de kinderboerderijen willen we kijken hoe het houden van exotische dieren als kangoeroe, lama of struisvogel uitgebannen kan worden.

De gemeente treedt in overleg met biologische boeren en traditionele boeren die hun bedrijf willen vergroenen om de belangstelling voor de aanleg van schooltuinen en het ontvangen van schoolklassen te peilen.

In 2022 verruimt de gemeente de regels voor participatiebijdrage en bijzondere bijstand, zodat particuliere uitgaven voor dierenarts en gedragscursussen voor honden vergoed kunnen worden.

In 2022 stellen we het actieplan weidevogels vast.

In Vledder bestaat de stichting Naobuurtbus, die een buurtbus exploiteert. Dankzij fondsen, sponsors en vele vrijwilligers biedt de stichting betaalbaar vervoer voor mensen die door hun leeftijd, lichamelijke of verstandelijke beperkingen niet meer over voldoende mobiliteit beschikken. De Naobuurtbus brengt mensen van huis naar zorg, winkel, buurthuis, kapper restaurant enz. De bus is beschikbaar voor inwoners van Vledder en tien omliggende dorpen. Meer informatie kunt u vinden op www.naobuurtbus.nl

5.Slim en Kunstzinnig Westerveld

Toekomstbeeld

In 2030 levert het kunst- en cultuurbeleid van de gemeente Westerveld een bijdrage aan de vitale gemeenschap. Iedereen kan meedoen en gebruik maken van het toegankelijke en laagdrempelige aanbod. Mensen nemen deel aan de activiteiten om iets te leren, om uitgedaagd te worden, als vrijetijdsbesteding of gewoon om anderen te ontmoeten. Kijken naar kunst, genieten van een concert of zelf muziek maken, schilderen of toneelspelen: het is voor iedereen een bron van plezier en geluk en draagt zo bij aan onze gezondheid. De gemeente zorgt ervoor dat jongeren in ruime mate in aanraking komen met kunst en cultuur: bij de verenigingen, op school, in de dorpshuizen en op straat. Er is een ruim aanbod van muziek, tentoonstellingen, theater en mogelijkheden om zelf mee te doen.

Onderwijs

In 2030 gaan de drie hoogste groepen van de basisscholen elk jaar naar één van de drie Schatkamers: het OERmuseum, Miramar Zeemuseum en Museum Valse Kunst. Ieder jaar gaan de eerste groepen van het middelbaar onderwijs naar Museum de Proefkolonie. Waar nodig regelt de gemeente het vervoer. De Proefkolonie biedt een lespakket over de verzorgingsstaat aan de middelbare scholen aan. De gemeente heeft geen zeggenschap over het onderwijs en de scholen, maar biedt wel een breed pakket aan excursies en lesprogramma's aan. Scholen kunnen hier naar wens gebruik van maken. De cultuur- en sportcoaches bezoeken de scholen en bieden de leerlingen proeflessen en kennismakingspakketten aan op sportief en op cultureel vlak. De gemeente biedt de Buitenschoolse Opvang een cultureel aanbod aan, waarbij plaatselijke kunstenaars kinderen laten kennismaken met allerlei kunstvormen.

De leerstoel die verbonden is aan de Maatschappij van Weldadigheid is verlengd en probeert nu ook inwoners van andere dorpen in Westerveld bij de onderzoeken te betrekken.

Kunstenaars

In 2030 staat de onlangs geopende Kunstboerderij in het teken van de astronomie. De kunstenaars die er een atelier huren krijgen rondleidingen in Astron en mogen meekijken in het heelal. Er komen bijzondere kunstwerken uit voort. Herrie op de Hei wordt voor de vierde maal gehouden. Kunstenaars uit heel Westerveld hebben de wandelroute over het Doldersummerveld op een bijzondere manier aangekleed. Bij de Schaapskooi worden dans- en muziekvoorstellingen gegeven door leerlingen van Scala en Westerveldse muziekverenigingen. Eind augustus vieren we de opening van het nieuwe seizoen met Uit en In Westerveld. Alle kunstenaars, ateliers, muziek-, toneel- en dansverenigingen, aanbieders van creatieve cursussen en Scala presenteren daar hun werk en aanbod voor het nieuwe seizoen.

Toerisme en recreatie

In 2030 zijn er bijzondere themaweken op de Westerveldse campings. Zo is er de keramiekcamping, waar pottenbakkers en kunstenaars uit onze gemeente in de week van de keramiekmarkt van Dwingeloo lessen op de camping geven. In augustus is er de Duisternisweek, waarin sterrenliefhebbers uit heel Nederland een campingarrangement kunnen boeken. Vanuit de camping worden nachtelijke excursies gehouden om de sterren te bekijken, wordt de radiotelescoop bezocht en geven Astron-medewerkers uitleg over het ontstaan van het heelal. In het voorjaar is er de Oerweek, met aandacht voor het Oerlandschap in Havelte, het Oermuseum en excursies naar onze hunebedden en grafvelden.

In 2030 kunnen toeristen voor een prikkie een 4-musea-kaart aanschaffen voor bezoek aan de vier Westerveldse musea. Vanuit elk museum gaan fiets- en wandelroutes die langs bijzondere plekken in Westerveld leiden. Hierbij is aandacht voor monumenten, landschap en natuur. De musea worden actief ondersteund bij de promotie en het werven en begeleiden van vrijwilligers. De bebording die in het Unesco gebied in Frederiksoord te vinden is, zetten we inmiddels in heel de gemeente in. In alle promotie rondom het Unesco gebied geldt de 1+1 formule: naast aandacht voor het Unesco erfgoed wordt er altijd promotie gemaakt voor een andere trekpleister in Westerveld. Zo proberen we bezoekers over de gemeente te verspreiden.

Keien op de Keien, het straatmuzikanten-festival, viert het zevenjarig jubileum met een openluchtconcert van het Drents Jeugdorkest.

Eerste stappen

Onderwijs: eerste stappen

De gemeente start een overleg met de vier musea om te komen tot een plan van aanpak voor museumbezoek van scholen. Uiteraard wordt het onderwijs hierbij betrokken.

Vanaf 2022 laten we elk jaar een lespakket ontwikkelen voor één museum. De volgorde wordt in overleg met de vier musea vastgesteld.

De cultuurcoach gaat in overleg met aanbieders van kunst- en cultuuronderwijs, kunstenaars en muziek- en dansverenigingen om te komen tot een kennismakingspakket, dat jaarlijks aan jongeren kan worden aangeboden.

De sport- en beweegcoaches gaan in overleg met sportverenigingen en sportscholen om te komen tot een kennismakingspakket, dat jaarlijks aan jongeren kan worden aangeboden.

De cultuurcoach gaat in overleg met aanbieders van buitenschoolse opvang (BSO) en kunstenaars om de mogelijkheden van kennismaking op de BSO met allerlei kunstvormen te bekijken.

We willen het aanbod van muziekonderwijs met een frisse blik bekijken. Daarom start de gemeente een overleg van geïnteresseerde inwoners, leerkrachten uit het reguliere onderwijs en aanbieders van muziekonderwijs. Dat kan leiden tot een nog breder en aantrekkelijker aanbod.

Kunstenaars: eerste stappen

De gemeente onderzoekt de mogelijkheid voor de stichting van een verzamelatelier, bijvoorbeeld in een vrijkomende boerderij (de Kunstboerderij). Gedacht wordt aan atelierruimtes voor 6 tot 10 kunstenaars, die voor langere of kortere tijd kunnen worden gehuurd. Het gebouw kan ook dienen

als verkoopruimte voor (daar vervaardigde) kunst en als woonruimte voor een jaarlijks uit te nodigen kunstenaar, die in dat jaar aan een kunstopdracht werkt.

De cultuurcoach start een overleg met de plaatselijke kunstenaars en de natuurbeheerders om te komen tot een terugkerende buitententoonstelling in een van onze natuurgebieden.

De gemeente gaat de wensen van alle culturele instellingen verzamelen om te komen tot een jaarlijkse uitmarkt in Westerveld. Hierbij worden ook de theaters in de omliggende gemeenten betrokken.

Toerisme en recreatie: eerste stappen

De gemeente ondersteunt het project duurzaam toerisme van de Nationale Parken. Bezoekers vanuit de dorpen en verblijfsaccommodaties worden slim geleid naar de juiste routes en gebieden. Zo kunnen bezoekers de natuur optimaal beleven, terwijl de kwetsbare plekken en de stille kernen worden ontzien.

De gemeente gaat campings zoeken die interesse hebben in het aanbieden van een creatieve kampeerweek. De volgende stap is het benaderen van aanbieders van creatieve cursussen.

De gemeente vraagt aan Stichting Toeristische Promotie Westerveld om bijzondere plekken en gebouwen in Westerveld te gaan voorzien van borden met uitleg, gelijk aan de bebording in Frederiksoord. Dit alles in samenwerking met de historische verenigingen.

Er wordt een projectgroep straatmuzikanten-festival ingesteld. In overleg met Scala en muziekverenigingen maken we plannen om te komen tot een jaarlijks festival. We vragen bestaande organisaties voor straatmuzikanten-festivals voor expertise.